

Plan voor landschappelijke inpassing

Haarweg 9 - Overberg

Colofon

Plan voor landschappelijke inpassing Haarweg 9 - Overberg

In het kader van de Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: AR Bedrijfsontwikkeling BV
Contactpersoon: Dhr. S. Holkenborg
 Postbus 610
 6700 AP Wageningen

Projectnummer en versie: 1783 versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): P. Leemreise	Rapportdatum: 23-4-2019
Ligging projectgebied: Haarweg 9 - Overberg		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
2 Het plangebied	4
2.1 Situering	4
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	4
2.3 Landschap.....	6
3 Voorgenomen activiteit.....	7
4 Inpassingsplan	7
4.1 Ruimtelijke analyse	7
4.2 Uitgangspunten voor beheer	7
4.3 Bouwstenen voor het erfinpassingsplan	8
4.4 Het plan	9
5 Beheer en inrichting	10
5.1 Inrichting	10
5.2 Beheer	11

1 Inleiding

Er zijn plannen voor de bouw van een voerruimte aan de achterzijde van een bestaande geitenhouderij aan de Haarweg 9 te Overberg. Deze voerruimte wordt tegen een bestaande stal gebouwd, aan de achterzijde van het erf. In voorliggend plan wordt een plan voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf gepresenteerd.

Het plan voor landschappelijke inpassing van het erf is tot stand gekomen aan de hand van een ruimtelijke analyse van het landschap waarin het plangebied zich bevindt en de aanwezige beplanting op en rond het erf. Het voorstel voor inpassing van het nieuwe erf wordt op een kaart verbeeld en uitgewerkt in een plantlijst van bomen en struiken die aangeplant worden. Uitgangspunten daarbij zijn streekeigen beplantingsvormen en inheems plantmateriaal.

2 Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gevestigd aan de Haarweg 9 te Overberg. Het ligt in het buitengebied en wordt aan alle zijden omgeven door agrarisch cultuurland. Op onderstaande topografische kaart wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de zwarte cirkel aangeduid (bron kaart: PDOK.nl)

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied vormt een agrarisch erf ten noorden van de Haarweg. Ten zuiden van de Haarweg grenst het erf aan bos. Het achtererf ligt in een soort 'groene kamer', begrenst door opgaande beplanting, meest zomereiken en ruwe berk. Direct ten noorden van het erf, langs een sloot, staan een boswilg, enkele elzen, een ratelpopulier en een zomereik. Het agrarische perceel achter het erf grenst aan de noord- en oostzijde aan een heesterkwekerij. Op onderstaande foto's wordt het plangebied en de omgeving weergegeven.

Detailopname van het plangebied en de directe omgeving (bron foto: PDOK.nl).

Foto's van het plangebied.

2.3 Landschap

Het plangebied en de directe omgeving behoren tot het heideontginningslandschap. Dit is een jong agrarisch cultuurlandschap, ontstaan als gevolg van het in cultuur brengen van heideterrein. Het plangebied ligt net ten noorden van de Utrechtse Heuvelrug, op de overgang naar een broek- en goorontginningslandschap en veenontginningslandschap (afgewisseld met een kampenlandschap op hogere zandkoppen). Op onderstaande afbeelding is de ligging van het plangebied aangeduid op de historische topografische kaart.

Ligging van het plangebied op de historische topografische kaart anno 1900 (bron: Kadaster).

Door ruilverkaveling, de aanleg van wegen, spoorwegen, woningen en agrarische erven en stadsuitbreiding, zijn veel traditionele kenmerken van het heideontginningslandschap verloren gegaan. Vandaag de dag is de rationele blokverkaveling, van smalle percelen die een noordoost-zuidwest-oriëntatie hebben, nog wel her en der zichtbaar in het landschap. Ook de kavelgrenssloten hebben een NO-ZW-oriëntatie.

Ligging van het plangebied op de actuele topografische kaart anno 2018 (bron: kadaster).

3 Voorgenomen activiteit

Het concrete voornemen bestaat om een bestaande stal aan de noordzijde uit te breiden met een voerruimte. De voerruimte wordt gebouwd op een deel van het erf en een smalle strook grasland. Op onderstaande afbeelding wordt een verbeelding van het wenselijke eindbeeld gegeven.

Verbeelding van het wenselijke eindbeeld na planrealisatie.

4 Inpassingsplan

4.1 Ruimtelijke analyse

Het plangebied en de omgeving behoren tot het heideontginningslandschap, maar veel karakteristieke kenmerken van het heideontginningslandschap, zijn vervaagd of verdwenen en er zijn veel nieuwe (gebruiks)functies toegevoegd. Het heideontginningslandschap is als zodanig niet meer herkenbaar in en rond het plangebied.

Het erf ligt in een soort 'groene kamer'. Het grenst aan de zuidzijde aan bos en wordt aan de overige zijden omgeven door opgaande beplanting. De voorgenomen uitbreiding van bedrijfsbebouwing vindt plaats aan de achterzijde van het erf en is niet zichtbaar vanaf de openbare weg, welke ten zuiden van het erf loopt.

4.2 Uitgangspunten voor beheer

Bij het opstellen van een plan voor landschappelijke inpassing van het erf, wordt rekening gehouden met een aantal uitgangspunten. Deze zijn:

Inheems plantmateriaal

Er wordt alleen inheems plantmateriaal opgenomen in het plan. Inheemse soorten komen van nature voor in ons land, een exoot niet. Deze eis geldt niet voor fruitbomen. In de meeste gevallen is het onderscheid tussen inheemse en uitheemse soorten duidelijk, maar er is ook een grijs gebied. Soms kunnen uitheemse soorten verwilderen of zelfs inburgeren. Een ingeburgerde soort is van oorsprong een uitheemse soort die zich in Nederland heeft gevestigd en zich al minstens drie generaties lang spontaan in de natuur heeft weten te handhaven. Veel Nederlandse floristen (bijvoorbeeld Stichting FLORON) beschouwen ingeburgerde soorten als inheems (zie bijlage 1).

Streekelijke beplantingsvorm

Het beheer van beplanting is soms streekgebonden en soms ook gebonden aan het landschapstype. Er worden beplantingsvormen voorgesteld, passend bij het landschapstype van de groeiplaats. Het plangebied behoort tot het heideontginningslandschap. Streekelijke beplantingsvormen voor het heideontginningslandschap zijn rechte loofhoutsingels langs kavelgrenzen, ontginningsbosjes en struweelhagen en loofhoutsingels rond het erf.

Behoud bestaande beplanting

Bestaande beplanting, zeker oude beplanting, heeft een bepaalde waarde. Bomen hebben vaak tientallen jaren nodig om tot wasdom te komen. Uitgangspunt bij het opstellen van erfinpassingsplannen is het integreren van de reeds aanwezige beplanting, mits deze streekeigen en inheems is.

Functioneel

Beplanting komt alleen tot wasdom als het op de juiste plek staat. Het inpassingsplan wordt daarom afgestemd op het toekomstig gebruik van het erf.

Traditionele erfopbouw

Boerderijen en andere erven in het buitengebied krijgen steeds vaker de woonfunctie en in mindere mate de functie van agrarische bedrijfsvoering. Waar de relatie tussen wonen, werken en landschap van oorsprong vanzelfsprekend was, wordt deze nu anders ingevuld. Bij het opstellen van een erfinpassingsplan wordt gebruik gemaakt van de principes van vroeger en past deze toe op de inrichting van een hedendaags erf (<https://landschapsbeheergelderland.nl/wp-content/uploads/boerenerven.pdf>)

4.3 Bouwstenen voor het erfinpassingsplan

Op basis van de analyse van de ruimtelijke kwaliteit van het huidige erf, waarbij gekeken is naar de reeds aanwezige beplanting, de ligging van het erf in het landschap en de wensen van de opdrachtgever, kunnen een aantal bouwstenen gedestilleerd worden die opgenomen worden in het erfinpassingsplan. Het erfinpassingsplan is opgebouwd aan de hand van de volgende bouwstenen:

Inpassen nieuwe bebouwing

De nieuw te bouwen voerkeuken is niet of nauwelijks zichtbaar vanaf de openbare weg of bestaande erven. Er wordt gekozen voor het aanplanten van enkele solitaire loofbomen ten noorden van de voerkeuken. Ten westen van de nieuw te bouwen voerkeuken staan enkele jonge solitaire loofbomen.

Versterken bestaande structuren

Ten noorden staan enkele solitaire loofbomen langs een kavelgrenssloot. Deze kavelgrensbeplanting kan versterkt worden door de aanleg van enkele solitaire elzen.

4.4 Het plan

Op onderstaande afbeelding wordt het voorstel voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf verbeeld.

Erfinpassingsplan voor het nieuwe erf.

De volgende elementen worden toegevoegd:

Solitaire loofbomen

Ten noorden van de voerkeuken worden vijf solitaire loofbomen aangeplant; te weten zomereik (2 st.), Hollandse linde (2 st.) en een gladde iep.

Versterken bestaande kavelgrensbeplanting

Een bestaande rij solitaire bomen langs een kavelgrenssloot wordt versterkt door de aanplant van vijf elzen. De rij beplanting wordt daardoor doorgetrokken tot het erf.

5 Beheer en inrichting

5.1 Inrichting

De volgende inrichtingsmaatregelen worden genomen om tot het wenselijke eindbeeld te komen:

Aanleg solitaire bomen rond voerkeuken

Ten noorden van de voerkeuken worden vijf, als laanboom gekweekte bomen geplant. Het betreft 2 zomereiken, twee zomereiken en een gladde iep (zie plantlijst hieronder).

zomereik	<i>Quercus robur</i>	laanboom	2	14-16 cm	stamomtrek
zomerlinde	<i>Tilia platyphyllos</i>	laanboom	2	14-16 cm	stamomtrek
gladde iep	<i>Ulmus minor</i>	laanboom	1	14-16 cm	stamomtrek

Plantlijst inpassing voerkeuken.

Versterken bestaande kavelgrensbeplanting

Een bestaande rij beplanting langs de kavelgrens, ten noorden van het plangebied, wordt versterkt door de aanplant van vijf zwarte elzen (veren).

zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	laanboom	5	14-16 cm	stamomtrek
------------	------------------------	----------	---	----------	------------

Plantinstructies

De laanbomen worden in een voldoende groot plantgat geplant en voorzien van twee boompalen met boomband.

5.2 Beheer

Solitaire bomen bij voerkeuken

De solitaire bomen ten noorden van de voerkeuken worden in principe niet beheerd en kunnen uitgroeien tot volwassen bomen.

Elzen in kavelgrensbeplanting

De zwarte elzen in de kavelgrensbeplanting, worden beheerd als hakhout. Dat wil zeggen dat de bomen periodiek (iedere 12-15 jaar) afgezet mogen worden, waarna ze weer zullen uitlopen. Dit beheer is cyclisch.

Bijlage 1. Lijst met inheemse beplanting

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Type			
<i>Acer campestre</i>	Spaanse aak	Boom Struik	<i>Populus x canescens**</i>	Grauwe albeel	Boom
<i>Acer pseudoplatanus*</i>	Gewone esdoorn	Boom	<i>Prunus avium</i>	Zoete kers	Boom
<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els	Boom (Struik)	<i>Prunus padus</i>	Gewone vogelkers	Boom Struik
<i>Alnus incana*</i>	Witte els	Boom	<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn	Boom Struik
<i>Berberis vulgaris</i>	Zuurbes	Struik	<i>Pyrus pyraster</i>	Wilde Peer	Boom Struik
<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk	Boom	<i>Quercus petraea</i>	Wintereik	Boom
<i>Betula pubescens</i>	Zachte berk	Boom	<i>Quercus robur</i>	Zomereik	Boom
<i>Calluna vulgaris</i>	Struikhei	Struik	<i>Rhamnus cathartica</i>	Wegedoorn	Boom Struik
<i>Carpinus betulus</i>	Haagbeuk	Boom (Struik)	<i>Ribes nigrum</i>	Zwarte bes	Struik
<i>Clematis vitalba</i>	Bosrank	Klimplant	<i>Ribes rubrum</i>	Aalbes	Struik
<i>Cornus mas**</i>	Gele kornoelje	Boom Struik	<i>Ribes uva-crispa</i>	Kruisbes	Struik
<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje	Struik	<i>Rosa arvensis</i>	Bosroos	Struik
<i>Corylus avellana</i>	Hazelaar	Struik	<i>Rosa canina</i>	Hondsroos	Struik
<i>Cotoneaster integerrimus*</i>	Wilde dwergmispel	Struik	<i>Rosa corymbifera</i>	Heggenroos	Struik
<i>Crataegus laevigata</i>	Tweestijlige meidoorn	Boom Struik	<i>Rosa dumalis</i>	Kale struweelroos	Struik
<i>Crataegus monogyna</i>	Eénstijlige meidoorn	Boom Struik	<i>Rosa rubiginosa</i>	Egelantier	Struik
<i>Cytisus scoparius</i>	Brem	Struik	<i>Rosa spinosissima</i>	Duinroos	Struik
<i>Daphne mezereum</i>	Rood peperboompje	Struik	<i>Rubus fruticosus</i>	Gewone braam	Struik
<i>Empetrum nigrum</i>	Kraaiheide	Struik	<i>Rubus idaeus</i>	Framboos	Struik
<i>Erica cinerea</i>	Rode dophei	Struik	<i>Salix alba</i>	Schietwilg	Boom
<i>Erica tetralix</i>	Gewone dophei	Struik	<i>Salix aurita</i>	Geoorde wilg	Boom Struik
<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts	Struik	<i>Salix caprea</i>	Boswilg	Boom Struik
<i>Fagus sylvatica</i>	Beuk	Boom	<i>Salix cinerea</i>	Grauwe wilg	Boom Struik
<i>Frangula alnus</i>	Sporkehout	Struik	<i>Salix fragilis</i>	Kraakwilg	Boom Struik
<i>Fraxinus excelsior</i>	Es	Boom	<i>Salix pentandra*</i>	Laurierwilg	Boom Struik
<i>Genista anglica</i>	Stekelbrem	Struik	<i>Salix purpurea</i>	Bittere wilg	Boom Struik
<i>Genista germanica</i>	Duitse brem	Struik	<i>Salix repens</i>	Kruipwilg	Struik
<i>Genista pilosa</i>	Kruipbrem	Struik	<i>Salix triandra*</i>	Amandelwilg	Boom Struik
<i>Genista tinctoria</i>	Verfbrem	Struik	<i>Salix viminalis**</i>	Katwilg	Boom Struik
<i>Hedera helix</i>	Klimop	Klimplant	<i>Salix x rubens**</i>	Bindwilg	Boom Struik
<i>Hippophae rhamnoides</i>	Duindoorn	Struik	<i>Sambucus nigra</i>	Gewone vlier	Struik
<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst	Struik	<i>Sambucus racemosa</i>	Trosvlier	Struik
<i>Juniperus communis</i>	Jeneverbes	Conifeer Struik	<i>Sorbus aucuparia</i>	Wilde lijsterbes	Boom Struik
<i>Ligustrum vulgare</i>	Wilde liguster	Struik	<i>Taxus baccata</i>	Taxus	Conifeer Boom Struik
<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie	Klimplant	<i>Tilia cordata</i>	Winterlinde	Boom
<i>Lonicera xylosteum</i>	Rode kamperfoelie	Struik	<i>Tilia platyphyllos</i>	Zomerlinde	Boom
<i>Malus sylvestris</i>	Wilde Appel	Struik	<i>Ulex europaeus</i>	Gaspeldoorn	Struik
<i>Mespilus germanica**</i>	Wilde mispel	Boom Struik	<i>Ulmus glabra</i>	Ruwe iep	Boom
<i>Myrica gale</i>	Wilde gagel	Struik	<i>Ulmus laevis</i>	Fladderiep	Boom
<i>Oxycoccus palustris</i>	Kleine veenbes	Struik	<i>Ulmus minor</i>	Gladde iep	Boom
<i>Pinus sylvestris***</i>	Grove den	Conifeer Boom	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Blauwe bosbes	Struik
<i>Populus nigra</i>	Zwarte populier	Boom	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Rode bosbes	Struik
<i>Populus tremula</i>	Ratelpopulier	Boom	<i>Viburnum lantana</i>	Wollige sneeuwbal	Struik
			<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos	Struik

* = twijfelachtig inheems ** = archeofiet (ingeburgerde soort van voor 1500 v Chr.) *** = autochtone herkomsten uitgestorven

Lijst met inheemse bomen en struiken (bron: Inheemse en uitheemse plantensoorten in stad en landschap).

<http://edepot.wur.nl/179511>